

Олег КРАВЦОВ

*доцент кафедри інформаційних технологій
та інформаційних систем ДРІДУ НАДУ*

Вікторія АНДРЕЄВА

слухач факультету державного управління ДРІДУ НАДУ

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ РЕЄСТРУ ПАЦІЄНТІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах прискореного науково-технічного прогресу особливої актуальності набуває подальше впровадження інформаційних технологій у різні сфери медицини. Завдячуючи саме цьому впродовж останніх років накопичено значний позитивний досвід застосування інформаційних технологій в управлінні охороною здоров'я.

Згідно із Національною стратегією реформування системи охорони здоров'я в Україні заплановано створення сприятливого середовища (шляхом організації ІТ-освіти для лікарів і встановлення стандартів у сфері інформатизації охорони здоров'я), розробку вимог до використання інформаційних технологій для всіх постачальників, а відповідно до ширших цілей реформи – стандарту розвитку національної інформаційної системи, створення безпечного обміну даними для поєднання різних інформаційних систем, які можуть працювати через різні протоколи, у тому числі систем, що використовуються приватними компаніями [1]. У рамках реформи фінансування системи охорони здоров'я на першому (початковому) етапі (Підготовка та перша хвиля впровадження, 2016 – 2017 роки) заплановано: створити інструменти електронної охорони здоров'я для збору і обробки медичних, фінансових та управлінських даних, необхідних для економічного аналізу роботи закладів охорони здоров'я; розробити стандарти обміну інформацією в охороні здоров'я; розпочати пілотування інформаційної системи для збору фінансових даних; розробити алгоритми управління потоками пацієнтів, фінансовими потоками та механізми контролю за якістю надання медичних послуг.

На другому етапі (Національне впровадження (2018-2019)) заплановано розпочати експлуатацію системи єдиного електронного реєстру пацієнтів та системи призначень лікарських засобів [2].

Зараз розроблені та експлуатуються на рівні окремих медичних закладів значна кількість розрізнених інформаційних систем, які дозволяють автоматизувати окремі функції та процеси («Доктор Елекс», МедСтат, Реєстр амбулаторних пацієнтів, Реєстр працівників, ЕмсІмед, ЭлПро-МЕД тощо). Крім того, деякі заклади використовують програмне забезпечення власної розробки.

Деякі проекти реалізуються за допомогою волонтерів та благодійних фондів, наприклад, проект «Медична інформаційна система для Збройних сил України «Е-здоров'я», який розробляється благодійним фондом «Пацієнти України» [3].

Наразі, в рамках технічної підтримки ВБО «Мережа людей, що живуть з ВІЛ» в рамках проекту «Доступ спільнот до послуг з догляду та лікування ВІЛ через зміцнення системи охорони здоров'я» (ACCESS) за фінансової підтримки Центрів контролю та профілактики захворювань США (CDC) в рамках Надзвичайної ініціативи Президента США з надання допомоги у боротьбі з ВІЛ/СНІД – (PERFAR) планується пілотне впровадження бета-версії Медичної інформаційної системи «ВІЛ-інфекція в Україні» на базі трьох регіонів – Одеській, Вінницькій областях та м. Києві [4].

В Україні вже є вдалі приклади нового рівня взаємодії з медичною інформацією, але вони реалізовані в недержавних установах. Вже зараз деякі приватні клініки повністю забезпечили інформаційну підтримку власної діяльності та пропонують мобільні застосунки для отримання електронної медичної картки на вашому смартфоні. Через них можна переглядати результати своїх аналізів, читати призначення лікаря, стежити за своїм здоров'ям та контролювати оплату послуг. Є й проекти, які пропонують пацієнтам онлайн-зберігання і управління даними лабораторних досліджень [5].

Надважливим етапом, від якого буде суттєво залежати подальший успіх створення дійсно єдиного медичного простору з можливістю надання послуг світової якості запровадження в Україні єдиної електронної системи реєстру пацієнтів медичних закладів про який повідомив міністр охорони здоров'я України Олександр Квіташвілі під час науково-практичної конференції «Пріоритетні питання діяльності закладів охорони здоров'я та сучасні підходи до їх вирішення» [6]. Впровадження електронних реєстрів пацієнтів також передбачене «Стратегією розвитку інформаційного суспільства в Україні» (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р.). Необхідність створення електронного реєстру підтверджується і досвідом найпрогресивніших держав світу – Великої Британії, США, Чехії, Німеччини, Польщі та інших держав.

6 червня 2012 р. Кабінет Міністрів України прийняв Постанову № 546 «Про затвердження Положення про електронний реєстр пацієнтів» та Розпорядження Кабінету Міністрів України № 368-р «Про затвердження плану заходів щодо створення електронного реєстру пацієнтів Вінницької, Дніпропетровської, Донецької областей та м. Києва». МОЗ видало Наказ № 666 «Про затвердження Порядку ведення електронного реєстру пацієнтів Вінницької, Дніпропетровської, Донецької областей та м. Києва». Цим документом встановлено ключові засади ведення Реєстру закладами охорони здоров'я пілотних областей. Зокрема в Наказі № 666 зазначається, що Реєстр формується шляхом створення електронних баз даних на основі комп'ютерних програм «УкрМедСофт: Стационар» та «УкрМедСофт: Поліклініка». Основною інформаційною одиницею для Реєстру є форма первинної облікової документації №025/о «Медична карта амбулаторного хворого», затверджена наказом МОЗ України від 14.02.2012 р. № 110.

Така система вже три роки діє на базі Державної наукової установи «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами. Інформаційна система об'єднує 13

медзакладів клініки и 40 тис. пацієнтів. На сьогодні така система електронного супроводу пацієнта вже запроваджена в окремих медзакладах Львова, Полтави, Кіровограда, Херсона тощо.

Звертає на себе увагу відсутність уніфікованих підходів і рішень, що може ускладнити та зробити більш затратним розгортання та експлуатацію цих систем у медичних закладах.

Не повністю вирішені правові [7] та інші питання забезпечення захисту персональних даних пацієнтів, які можуть ускладнити створення єдиної електронної системи реєстру пацієнтів медичних закладів (зокрема, у Дніпропетровській області роботу зі створення реєстру довелося припинити саме через те, що не було забезпечено належного захисту персональної медичної інформації [8]).

Враховуючи досвід впровадження інформаційних систем в Україні необхідно акцентувати увагу на проектуванні інформаційних систем згідно до існуючих в сфері інформаційних технологій у сфері охорони здоров'я сучасних апаратних та програмних стандартів та протоколів (наприклад термінологічних стандартів LOINC, MeSH, SNOMED CT, стандартів обміну медичними даними HL7 та DICOM тощо).

Суттєвою проблемою, вирішення якої потребує значних фінансових та часових витрат є необхідність якісного навчання працівників медичних закладів роботі з відповідними програмними продуктами та обладнанням.

Також від самого початку (проектування та розробка) бажано активно працювати з відгуками та побажаннями лікарів та інших користувачів щодо дизайну програмного рішення (User Experience), яке має оптимізувати та прискорити працю, а не перетворювати лікаря на машинку для заповнення різноманітних форм.

Список використаних джерел

1. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://healthsag.org.ua/wp-content/uploads/2014/11/Strategiya_UKR.pdf.

2. Концепція реформи фінансування системи охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/pre_20160205_0_dod.pdf.

3. Експерт – про те, як і навіщо в українських військових госпіталях впроваджують електронну медицину [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://m.day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/zhyttya-vryatuye-onlayn-baza>.

4. Запуск пілотного проекту «Медична інформаційна система «ВІЛ-інфекція в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ucdc.gov.ua/news/show/zapusk-pilotnogo-proektu-medichna-informaciina-sistema-vil-infekciya-v-ukrajini>.

5. «СІНЕВО» – європейська мережа медичних лабораторій в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.synevo.ua>.

6. Пріоритетні питання діяльності закладів охорони здоров'я обговорили провідні фахівці медичної галузі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20151019_d.html.

7. Волох О.К. Обробка персональних даних закладами охорони здоров'я / О.К. Волох / Порівняльно-аналітичне право. – Ужгород.– № 1 2015. – с. 162–165 http://www.pap.in.ua/1_2015/48.pdf

8. Електронна медсистема зменшить навантаження на кишені пацієнтів/ А. Голунов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hromadskeradio.org/programs/na-svizhu-golovu/elektronna-medsystema-zmenshyt-navantazhennya-na-kysheni-paciyentiv-a-goluno>.